

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za po godine K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuzivo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglas, priobčena pisma i zahvali tiskaju se po 30 para peti redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Sramota.

Poštovana vlada pozvala je ovih dana hrvatske zastupnike u Beču, te im je predala osnove za rešenje jezičnog pitanja. Tu osnovu smo čitali, ali jer je tobož povjerljive naravi, ne nosimo ju u javnost. Dosta je da rečemo, da ta osnova daje Talijanima sve, što imaju, a otvara širom vrata svakoj zlopardi.

Po naravi same stvari gledate da te osnove imali bi se izraziti zastupnici na saboru u Zadru, ali jer je njihov mandat prestao, vlada je radi tog razloga zastupnike na saboru u Zadru izključila, i predala stvar u ruke onima iz Beča.

Nismo tomu radi osoba protivni, prenznamo, da se vlada mogla još malo ustrupiti i predati stvar kompetentnom čimbeniku: saboru Dalmacije.

Ali vlada nije toga htjela učiniti, jer je računala sa mogućnošću, da u budućem saboru budu zastupani talijanasi samo od dva zastupnika. Dakle po računu vlade talijanasi su lasno mogli doći u položaj, da u zakonodavnom tielu pokrajine ne budu imali glasa, a po tom ni uveljavanja, ni odluke u rešavanju jezičnog pitanja.

Vlada se radi toga požurila i stvorila umjetno zastupstvo talijansko, pozav na pregovore dva talijanasa, koji nisu zastupnici ni u Beču, ni u Zadru.

Iz toga se vidi namjera vlade: ona hoće, da pri rešavanju jezičnog pitanja talijanasi budu nazočni kao ugоварajuća stranka, a u toj namjeri nju ništa ne prieči. Nju ne prieči što danas nemaju zakonitih svojih predstavnika, ona ih stvara. Neće ona da bude bez njih, a to je dosta, da ona već nadje načina, da ih u razpravljanju uvede kao ugavarajuću stranku.

Današnja jezična osnova biti će bez dvojbe zabačena. O tom ne može biti sumnje. Ta zabačena osnova vratiće se na ministarstvo, a onda će se stvar još za dugo zatezati, pa valjda opet dodje druga na sabor Dalmacije.

Vlada treba da se za taj slučaj pripravi. Treba da u saboru bude imalo dosta zastupnika, „Talijana“, jer jedino tako se može ovo jezično pitanje uvek zapličati i prema zahtjevima pravičnosti ne rešavati.

A sada dolazi najlepše. Vladi pomaže „radikalna“ srbska stranka.

U sredu velepozornika, zadarskom, Šibenskom, kninskom, „Talijani“ biraju četiri zastupnika. Nu prema službenom imenu birajuća stranka, prema onim, koji bi još u imenitini imali doći, „Talijani“ nemaju u ovom sredu većine, jer je većina hrvatskih sa četresetnikom Srba. Bez srpskih glasova Hrvati nemaju većine.

Cijela je pokrajina vapila, da se u ovom sredu velepozorniku dođe do složnog rada sa Srbima. To traže svi bez razlike, pa i Srbi. A da se dođe do složnog glasovanja Hrvati su ponudili Srbima dva zastupnika, koja hoće.

I sada dolazi sramota, kojoj nema izprike ni primjera nego uobičajnim izdajam.

Gospodin Baljak bez prestanka šuriće sa „Talijanama“, s njima se dogovara i daje lozinku, da Srbi ne će ugavarati sa pravaškom strankom.

Odgovara mu se, da ga u to stranika prava ne ulazi, da ona ne postavlja nijednog svog kandidata, da ona prepušta dogovor drugom, a da će pravaš podupirati svojin glasom bezuvjetno kandidature, koje budu postavljene proti talijanima.

Izbila dogovore je vodio zastupnik Banić, koji im poručuje, da mu jave: je li srpska stranka sklonja provesti ovu saboru zajedno sa „hrvat strankom“ uz uvjet, da svaka postavi po dva svoja kandidata.

Ova poruka je bila poslana na 24. rujna, a srpski privaci odgovaraju na 29., da su oni već zaključili, da je za srpsku stranku izključeno, da za srpsku stranku u Šibeniku nije sjećena mogućnost svakog sudjelovanja pri izborima sa pravaškom strankom.

Što ovo znači?

Ovo je sramota, gnujsna igra srpskih privaka u Zadru. Jer kad je, u čemu je htjela stranka prava s njima ugavarati? U čemu, kad je sve od sebe odbila, i kandidate i pregovore? Zar su htjeli Baljak i Katurić još i to, da pravaš ne smiju ni glasovati?

Gnujsna i sramotna igra, kad se zna, da su Baljak i Katurić uvek neprestano šurovali sa talijanskim privacima.

Gnujsna i sramotna igra, kad se zna, da su Katurić i Baljak na 28. rujna u večer imali dugu konferenciju sa Dr. Ghiglianovichem!

Odgovor njihov, da odbijaju svaku sudjelovanje u izboru velepozornika, bio je plod tih konferencija. Bio je plod Šurovanja sa talijanima i sa vladom.

Odgovor njihov je dokaz ljubavi prema vlasti, učjena valjda, da Baljak dobije u Beču što je tražio.

Nego hoće li pri ovomu ostati? Hoće li Srbci Zadra, Knina, Obrovca itd. biti sudionici sramote i izdaje, koju im eto nameće gosp. Baljak?

Ne vjerujemo. Težak bi to bio udarac za sve njih, jer takova sramota se ničim više ne izpira.

Ne vjerujemo, jer je preveć očito, da bi tim bili prosti oruđe vlade i talijanaca, koji hoće da nam u našoj kući ni jezik nije sloboden.

Ne vjerujemo, jer njihova izdaja protiv jezika ne bi im u ničemu pomogla, a bila bi im na vječnu sramotu.

Ne vjerujemo, jer je njihova dužnost ustati svi kao jedan proti tudjinskom izmeđustvu Baljka i drugova.

Samovolja nad zakonom.

U Zadru ne mogu više oni, koji govore sami hrvatski, ni da poštenom službom zaradjati kruh svakdanji. To se je dogodilo ovih dana pripadniku občine Šibenske, Ciprijanu Papku iz Boraja, mlađicu od 19 god., koji je snabdjeven svojom službom knjigom od dneva 15./10. prošle godine, služio u Zadru još od 28. istog mjeseca do nekih dan bez ikakvih zanoveti i progona. Nego, kako je u zadnje doba hrvatožderskih vlasti u Zadru stupio u akutno stanje, tako je i Ciprijan Papak morao da okuša njegovu žestinu. Na 27. rujna u večer pogriješio je Ciprian Papak u toliko, u koliko se je hrvatski — jedinim jezikom, kojim govoriti — razgovarao na staroj obali s jednim svojim prijateljem, kojega je na razstanku pozdravio sa „zbogom!“

Jedan trhonoša na to ga iznenadi opazkom: Nema kod nas „zbogom“, ovđe se kaže samo „aviva“. — Papak se na to i ne osvrnu, već proslodi svojim putem u pekarinu gosp. Ivana Devetaka, kod kojega je bio namješten, da mjes za sutradan kruh.

Kad je svršio mjesiti kruh u rečenoj pekarni uputio se doma na spavanje. Oko 11 sati u večer u papučarskoj ulici zaustavlja ga občinski redar sa zapovijedom, da mora doći pred g. komesarama.

Pred komesaram Papak je na čudne upite odgovarao hrvatski, ne imajući drugče.

Radi toga se gospodar komesar natjario i Papku odrekao: „Dobro, kad ne znaš govoriti drugče, ajde na svoju občinu i tko ti je izdao ovaj libric (službunovu knjigu), neka ti izda drugi“. Zalud je Papak opažao, da je njegova knjiga valjana, da je njom služio i u drugim občinama, da sadržava sve njegove dobre svjedočbe od dočinilih gospodara i potvrdu gospodara, kod kojega još služi t. j. gosp. Devetaka. Komesar mu opet odbrusio, da mora ići iz Zadra ča, da će on umriti sve.

Zatim je Papak ponovno odpraćen u zatvor, a redar, koji ga je pratio uputio ga na okolnost, da bi se mogao vrati opet g. komesaru i ostati dalje u Zadru, ako li znade govoriti talijanski.

Drugog povoda zaprati u Šibenik nije s njegove strane nipošto bilo, pa koliko se je slobodnici nad ovakovim postupkom zadarskog političkog ureda, toliko se je čudilo opet c. k. korijen.

Na taj način ne samo da je pobedila samovolja občinskog redar-komesara, poduprta od c. k. k. političke vlasti, već je jedan mladić, ni kriv ni dužan, ostao zbijla izneda krivnjom tih vlasti, nasred puta, jer je izgubio službu, tako, da mu gospodar na knjigu nije mogao ni svjedoči napisati, i vraćen je u Šibenik, gdje na ni sam kuda će mi kamo će.

Izneda ciljev stvar po istinom kazivanju samoga Papka, koji nam je pružio na uvid sve dokaznice, pa pitamo sada svakoga, koji osjeća ljudski i poštenu, ima li igdje izraza, kojim se ovakav postupak zadarske občinske policije može dači?

Eto, kakovo je stanje u Zadru, eto tko je moralni krivci svega, što se tamo događa, eto najbolje dokaza o razpoloženju one občine sramote.

Quousque tandem!

Obstrukcija u českem saboru.

Radi njemačke obstrukcije u českem saboru zapao je svaki zakonodavni rad. Sjednice su se morale odgoditi, a sam ministar predsjednik barun Beck uzeo je stvar u ruke, te je pozvao k sebi privatne stranaka, da ih izmire i tako omogući djelovanje českog sabora. Česi su taj poziv odklonili, a vodje Niemaca došli su u Beč, gdje su u subotu imali konferenciju sa ministrom predsjednikom. Konferenciji su bili prisutni zastupnici Dr. Eppinger, Pacher, Krützner, Legler, Dr. Roller i zamjenik zemaljskog maršala Dr. Urban. U ovoj su konferenciji najprije njemački zastupnici prikazali ministru predsjedniku potankosti o obstrukciji, govorili su o partijsnosti zemaljskog maršala prince Lobkovica. Zatim su tvrdili, da nije samo pitanje jednog njemačkog aktuara u českem saboru, što je toliko razdražilo Niemece već očita pristanost prince Lobkovica. Zatim su spomenuli dogodjaje u Bergreichensteini, Schüttenhofenu i Ljubljani. Ovi dogodaji drže i izbornike i zastupnike u velikom uzbudjenju, te za to njemački zastupnici drže da je ne moguće ikakovo uspešno djelovanje českog sabora i traže zatvorene istoga. Ministar je predsjednik barun Beck odgovorio, da vlada ne smije odmah posegnuti za skrajnjim sredstvom i odgoditi sabora. Više je puta briesnila obstrukcija i u parlamentu i u pokrajinskim saborima, a vlada je morala čekati, da se posve uvjeri, da li odnosno zakonodavno telo zbijla nesposobno za rad ne. Osim toga vlada ne smije odmah odgoditi sabor. Češki se sabor — rekao je ministar predsjednik — ne smije odgoditi, jer stoji pred jednom od najvažnijih zadataća, pred izbornom reformom. Osim toga će u ovom saboru doći do malo podulje debata i o izmjeni misli o češko-njemačkom sporu. Tu debatu i tu izmjenu misli vlada želi, jer će tako moći najbolje upoznati stanovište češko i njemačko, te će prema tome moći s nekom nadom u uspjeh potaknuti rešenje toga sporu. Nadalje je izjavio ministar predsjednik, da će ovde raditi o jednom slučajnom incidentu, koji je doveo do sukoba, ali on se nada, da može veoma lako doći do sporazuma između oba naroda u Češkoj. Po mijenjanju ministra predsjednika najbolje bi bilo, da se protivne stranke slože u dnevnom redu. Dnevnii red bi tako mogao biti tako sastavljen, da dođe do debate u kojoj bi se jasno iztaklo i češko i njemačko stanovište. U tom će smislu vlada i kom. Češa djelovati. Napokon je ministar predsjednik izjavio želju, da se u českem saboru redovito donosi na tapet pitanja, koja bi mogla doprinijeti miru između Čeha i Niemaca; to bi bilo u interesu zemlje, kao i u interesu samih naroda. U tom je smislu ministar predsjednik

objećao, da će u najkratice vrieme on učiniti daljnje predloge. O toboljnoj pristranosti princa Lobkovica izjavio je barun Beck, da se ne može izraziti, jer on tu nema nikakve interese. Što se pak tiče dogodjaja u Bergreichensteini, Schüttenhofenu i Ljubljani, kao takodjer u Optuju, Mariboru i Celju, izjavio je, da su vlasti već stigla izvješće, ali svi izvidi nisu obavljeni i tako ne može vlada dati konačni sud. Vlada je svakako poduzela sve mjeru, da zaštiti slobodu osobe i sigurnost vlasti, kao takodjer, da se ne ponove više izgredi i demonstracije. Izjave ministra predsjednika primili su njemački zastupnici na znanje, te su rekli, da će o tome obavijestiti njemački klub. Ministar predsjednik je pak na to nadodao, da će im učiniti i daljnja razjašnjenja, ali takođi očekuju i sa strane njemačkih zastupnika.

U Pragu je došao češki ministar Prašek, te je konfirirao sa vodjama čeških stranaka o zadnjim dogodjajima u českem saboru. Razpoloženje je Čeha veoma ratoborno; oni kažu, da nemaju što popuštati Niemicima, već naprotiv da oni imaju još što tražiti, jer su u mnogom bili prikriveni. Svako nastojanje Niemaca ide za tim, da se Čeha razdieli na dvoje, ali nijedan Čeh ne će pristati na razkomadjanje svoje domovine. Ministar će Prašek svoja većanja sa prvcima čeških stranaka nastaviti.

U Pragu uslijed obstrukcije Niemaca vlada veliko ogorčenje proti Niemicima. U subotu je čak došlo i do protunjemačkih demonstracija. Niemci moraju zahvaliti ružnou vremenu i kliši, koja je padala, da demonstracije nisu zahvatile veći obseg.

Političke vesti.

Priestolni govor u delegacijama i Bosna. Kako iz Budimpešte javljava, u tamošnjim političkim krugovima očekuje se s velikom napetostu priestolna beseda prigodom otvorenja delegacija 8. listopada. Ovih dana su u Pešti imali zajedničku sjednicu ministri Ahrenthal, Beck i Wekerle. Njihovo većanje ticalo se je pitanja, što stoje u savezu sa sazivom delegacija, a naročito priestolnog govor. Od interesa je stanovište, što će se zauzeti u balkanskom pitanju, a naročito će se gledati Bosne i Hercegovine odustati od dosada običajnog govora, te će se nabaciti namjere, što će vlasti uživati izvedi glede unutarnje samopravne Bosne. Ono, što će priestolni govor ovaj put izreći o Bosni i Hercegovini, prelaziti će daleko dosada običajne granice i održati nakane vlade u budućnosti. Onda će se priestolni govor dotaci i jednog pitanja, koje se izričito tiče unutarnjih odnosa monarhije, a javlja se, da će to tiče vojničkog područja. Toliko javljuju listovi blizi vladama.

Dogodjaji u Ljubljani. Gradsko poglavarstvo podnijelo je zakonodavnom telu dokazni material, da je sve nemire od 18. do 20. ov. mj. u Ljubljani skrivo poručnik Mayer. — Niemci u Ljubljani traže 50.000 kruna odstote za učenjenu im štetu demonstracijama. Slovenkinje i Slovenci, koji se nalazili u službi kod koje njemačke obitelji, ostavile su svoje službe. — Jednogodišnji dobrogoljac Pupp, koji je u gradjanskome odjelu demonstrirao proti Niemicima, bijaše prepoznat i uapšen, a zapovjedništvo ga pukovnije, kojoj pripada, odsudlio na dvadeset i jedan dan za tvrtu u osamjeloj celiji. Vojnici 27. pješačke pukovnije ne mogu da izidu iz vojarne nego šestostica i svi se moraju da povrate natrag već u 7 sati u večer. Veliko je negodovanje među Slovenkinjama prouzročilo pismo, koje je knez-biskup u Zagrebu upravo na člana gospodskog kuce grofa Barba, dapače i medju članovima slovenske klerikalne stranke. Postoji odlučka u stranci, da se biskup z bogatog tina javno desavira. Drugi dio je članova protiv toga, jer su uvereni, da je biskup ovo pismo pisao prije, nego što je znao za pravo stanje stvari.

Promjena berlinskog ugovora. (Važne promjene na vidiku). Oficijozna „Wien. Allg. Zeitg.“, govoreci o proglašenju neodvisnosti Bugarske veli, da bi se onda moralova ova točka berlinskog ugovora promjeniti, a onda bi se ujedno dala prigoda, da se ugovor i u drugim

točkama slično promjeni, naime prilike, koje doista postoje i juridički sankcijonirati. Tako se primjerice veli, bude li Austro-Ugarska aneksiju Bosne i Hercegovine provedla, to bi Rusija mogla ishoditi otvorene Dardanele, to više, što Engleska prigovarala ne bi. Isto tako bi Engleska svoj položaj u Egiptu i na Cipru mogla učiniti definitivnim.

Pomenuti list veli, da bi proglašenje Bugarske neodvisnom moglo doista pomenuta pitanja kriješnici privesti.

Novi atentat na sveučilište u Zagrebu. „Narodne Novine“ donose imenovanje poznatog Štaflju sveučilištu profesorom za pomoćne znanosti historije s osobitom obzirom na domaću povijest! U svim krugovima pobudilo je ovo imenovanje pravo gnušanje, već i radi toga, što se znade, kako je taj Štaflju u madjarskim novinama napisao terit, integritet Hrvatske pišući o pripadnosti triju slavonskih županija Magjarskoj. U dječakim krugovima pobudilo je to imenovanje buru ogorčenja, jer se u svakom pogledu hoće ugled sveučilišta smiriti do ništice. Sad se čuje, da će doći do još jednog imenovanja. Zanimivo je, što će u oči svih tih urevra, sramota i poniznja učini sveučilišni profesorski zbor.

O jezičnom pitanju. U nedjelju su hrvatski delegati bili kod N. P. gosp. namjestnika Narodnog i predali su mu pismo svoje opazke te-meljnici načelnicu. Odaslanik srpski Dr. Baljak dao je posebnu pismenu izjavu. Delegati dobili su od namjestnika talijanski odgovor, o kojemu će vječati danas. Sutra imaju opet konferenciju s namjestnikom, te će mu izjaviti svoje stano-vište prama talijanskim punktacijama. U subotu biti će kod namjestnika konačna konferencija, kojoj će učestovati hrvatski, srpski i talijanski delegati.

Samostalna organizacija Hrvat stranke u Dubrovniku konstituirala se je, izabav predsjednikom Dra Pera Čingriju, a podpredsjednikom Dra Roka Arneria.

Putovanje ministra Fiedlera u Dalmaciju. Kako „Hrvatska Korisoprednica“ saznaće, ministar trgovine Dr. Fiedler namjerava ove jeseni pohoditi Dalmaciju u službenu svrhu.

Izbori u Istri. U Beč je prispio zemaljski predsjednik Dr. Rizzi. Njegov boravak u Beču dovodi se u savez sa izborima u Istri. Talijani čitave Istru razvijaju groznicičavu djelatnost. Osim biti puški Talijani rade iz svih sila da otmu Hrvatima jedan od njima dodijeljenih mandata. Talijani su izjavili, da će postaviti svoje kandidate u svim hrvatskim kotarima.

Izstup Kmety iz neodvisne magj. stranke. Jedan od uplinjivih ličnosti u neodvisnoj stranci profesor Kmety izstupio je iz stranke. Povod, zašto je izstupio, jest ponasanje neodvisne prama njemu za izbora u delegacije. Kako je poznato, prof. Kmety je bio član prosljedišnjih delegacija te se kao takav zamjerio nekim vanjskim ministrima radi svoju oštре kritike. Radi ovoga on više nije smio biti biran u delegacije; napusliti ga je njegova vlastita stranka. To ga je ponukalo, da ostavi tu stranku. Kmety je u pismu upravljenom na Kossutha, u kojem najavlja svoj izstup, naglasio, da će i nadalje ostati pri vrženkom neodvisne stranke te priznati u Kos-sutha i Apponyia sve dotle, dok budu poštivali nezavisnost Ugarske.

Bosnjacu u Carigradu. Javljaju iz Sarajeva: Mnogi ovdasni Muslimani, a bit će i pravoslavnih, spremaju se na put u Carigrad prilikom otvorenja parlamenta.

Andrassyeva izborna reforma. Organ socialnih demokrata „Nepszava“ objelodajuće senzacionalna odkrića o sadržini izbornoj reformi, kakvu namjerava provesti vlada. Prema tom odkrićima, od 4 milijuna glasova (na 18

milijuna žitelja) pripada Magjarama 618 po sto, Niemcima 152 po sto, Slovacima 103 po sto, Rumunima 74 po sto, Rusinima 05 po sto, Hrvatima 10 po sto, Srbima 24 po sto, ostalima 13 po sto. Na radnike pripada među svima ovim procenitom 369 po sto. Pluralno pravo glasovanja razdieljeno je tako. Od 217-791 trostrukog prava glasovanja pripada Magjarama 717 po sto, Niemcima 169 po sto, Slovacima 31 po sto, Rumunima 37 po sto, Rusinima 3 po sto, Hrvatima 5 po sto, Srbima 3 po sto, ostalima 09 po sto. „Nepszava“ običaje daljinu otkrića te konstatira, da je osnova ova na-perena protiv siromašnih klasa pučanstva i protiv narodnosti. Ne radi se o tom, da se dade izražaj narodnoj volji, već da se unište demokratski zahtjevi. Svra je, da se magjarsku dade premoći i uništi jednakost i občenost te za vječke utemelji u Ugarskoj gospodstvenoj klasi. U redakciji je preuzeuta po policiji premetačina, kako je do tih podataka mogao doći list. Rezultat je ostao negativan.

Slovečki protest na vladar. Pošto su oblasti dijelom zabranile, a dijelom spriječile za nedjelju sazvane slovačke skupštine protiv pluralnog prava, objavili su se sazivači posebnom brojčavkom na kabinetu kancelariju i zamolili vladara neka spriječi naumljenje krivo-tvorenje javnoga mnjenja zakonskom izbornom reformom.

Obstrukcija u goričkom saboru. U sjetnici od 29. pr. m. svjet očekujući burne prizore, zapremio svu mjestu u galeriji. Slovenski klerikalci, udruženi sa talijanskim liberalcima, počešće odmah formalnom obstrukcijom predavši 134 interpelacije. Za vrijeme čitanja interpelacija većina zastupnika izšla je iz sabora, stoga predsjednik, pošto nije prisutan zakoniti broj zastupnika, zaključuje sjetnici. Sva je prilika da će obstrukcija dovesti do raspusta sabora i do novih izbora.

Povodom dogodaja u Ljubljani zatražio je zast. Dr. Sustersić pismo od ratnog ministarstva, da se povede najstrožja i nepri-satrana izbjaga radi krovoproljeća. Izbriga se može samo da se smatra poduprno nepristranom, budu li preusprešene i civilne osobe, koje su bile svjedocima krvavih čina. Medju svjedocima neka se presluša i nadsvjetnik Samida, koji je sa svog prozora motio cijeli dogadjaj.

Česko novinstvo o präzkin dogadja-jima. Česki listovi najčešće napadaju na Niemce i na ministra-predsjednika baruna Becka. Organ ministra Prašeka „Venkov“ piše: „Bez českog sabora nema ni rajhrata. Ako Niemci spriječi-sjednice sabora, moraju česki poslanici zaustaviti rad parlamenta“. „Narodny Listy“ kaže, da Niemci uzduž kušaju razkomadati Česku, „Hlas Naroda“ tvrdi, da se u pitaju českog sabora radi o eksistenciji kabineta. I socijalistički organ „Pravo Lidu“ ostro osudiće obstrukciju Niemaca, kao mučki razbojnički napadaj na izbornu reformu.

Česko njemački spor. Pregovori, koje s jedne strane vodi ministar-predsjednik Beck sa njemačkim zastupnicima českog sabora, a s druge strane česki ministri Fiedler i Prašek sa českim zastupnicima, po svojim prilici uspiješni te će biti postignuto primirje. Svakako vjerojatno je da će se način, napeto očekivana sjednica biti omogućena, barem za rješenje izbornoj reforme.

Dogodaji u Plevlju. U austrijskom lo-goru poduzete su razne mјere opreznosti, te se mislju učvrstiti austrijska vojska u svojem položaju. „Jugoslavenski dop., ured“ javlja, da će se skoro i to što brže urediti nove zgrade za momčad, a već su sada pojačane straže. Voj-nici ne smiju ostavljati logora. Izvanslužbeni

Moje primjetbe pjesmi od 1877. bile su ove, koje radi bolje razumijenja pojedinim na-ziva odjela, ovdje opetujem, samo glavine:

1. **Princip;** predsjednik mletačke re-publike. Mletčani ga sami zvalu, „nostro doge“, i nostro „Pinciple“, a dalmatinski Hrvati naj-radje „duž“.

2. **Od hrvatske ruke i naroda.** To se razumjeva od hrvatskog roda, od hrvatskih zemalja; od Hrvata koji su i po nošnji i po običajima pravo Hrvati. I sada je u narodu rečenica, „na koju je ruku?“; „od koje je ruke?“ razumjeva „od naroda po običajima i nošnji hrvatskoga“. O. Grabovac htio je da reče, da ga takoga nema u svima zemljama gdje Hrvati živu, kakav je Ante Kumbar.

3. **Krajina.** Time se je dijela Dalmacija, za mletačke vladavine, u okružju, okolice „dis-trictus“, „circondario“; okoliš, kojim imenom nazivale su se krajine: omiška, neretvanska, drniška, kninska, cetinska i t. d.

4. **Kumbati.** Pleme hrvatsko iz eminentnog hrvatskih Kaštelja koje je dalo više pobornika za vjeru i hrvatsku domovinu; koje pleme tako glasovito, nije htjelo pobaciti hrvatske nošnje,

saoobraćaj sa pučanstvom je zabranjen. Bez naročite izkaznice ne smije nitko prekoraci logora. Što se tiče hrane za vojnike, išla je naredba, da se gleda, što manje kupovati od domaćeg pučanstva. „Zeit“ javlja, da gornje vjesti doslovno ne stope, ali je istina, da su straže pojačane. Ovo je učinjeno, obzirom na kretnjanje i pripreme srbskog žiteljstva u Novom Pazaru.

Odnosnici između Turske i Bugarske. Radi prisvojenja istočnih željeznica sa strane Bugarske, odnosnici između Turske i Bugarske ostaju sveudjil napeti. Turska neće da popusti, jer vidi u postupku Bugarske povredu ber-linskog ugovora. Ipak tursko poslanstvo traži mirno rješenje spora. Stoga se drži, da kolikod god odnosnici bili napeti, neće doći do rata. Po cijeloj Bugarskoj obdržavaju se skupštine, na kojima se dozivlje vlasta da utrage u svom stanovništvu. Novinstvo občaje vlasti svoju podporu. Bugarska tvrdi da se spor ne više ništo pošto Turske, nego samo Bugarske i društva istočnih željeznica.

Izvolski kod Tittonia. Ruski ministar izvanjskih posala. Izvolski posjetio je u Desiu Tittonia. Ovaj sastanak znači, da su odnosnici između Rusije i Italije danas najdražniji i da se ove dve vlasti u politici podupiru. Govori se, da će skoro ruski car Nikolaj posjetiti Italiju.

Srbska narodna skupština. Klubovi starijih i mladih radikalista sastaju se već na vječanja glede razpusta narodne skupštine. Rješenje ovoga putanja međutim zavisi od same vlaste, koja ako nadje, da joj je potrebno malo više vremena zbg pripreme predloga zakonskih osnova, to će onda skupština sasvat na 14. listopada, pak će se po tom razpustiti.

Revolucionarni pokret u Portugalskoj. Revolucionarno gibanje u Portugalskoj preotimljeno maha, u toliko, što republikanska stranka žestoko agitira proti dinastiji. Uzalud su katolički listovi zaprijetili bili, da će sve republikanske tiskare dignuti u zrak, ako republikanska stranka ne odustane od strahovite hajke protiv dinastije. Republikanska štampa slijedi i nadalje, te žestoko napada kralja Manuela, a osobito kraljicu — mater, proti kojoj su članici republikanskih novina najviše napereni, i to radi toga, što kraljicu smatraju najjačim podlogom reakcije. Na ovaj se način pravljiva upravo atentat na portugalsku dinastiju.

Polički je položaj u Austriji vrlo za-mršen. „Zeit“ dobiva s upućene strane obavest da ni izbörnici ni parlamentarne stranke više ne žele, da njihovi zastupnici u kabinetu ja-zedno ostanu i rade. Sve jasnije postaje, da je zajednički rad koaliranih stranaka u ministarstvu postao nemoguć. K tome još pridolazi to, da je na najvišem mjestu prevladalo uvjerenje, da je državni autoritet stradao.

Izbor predsjedništva ruske dume. Iz Petrogradu javljaju, da se medju strankama vode pregovori o izboru predsjedništva Dume za novo sastojanje. Smatra se kao sigurno, da će Homjakov biti opet izabran za predsjednika, jer će za njega glasovati ne samo oktobristi i umjereni desnica, nego i kaderi. Za prvog predsjednika biti će svakako izabran knez Volkovski, koji je isti položaj zauzimao i u prošlom sastojanju. Međutim, Majendorf, koji je u prošlom sastojanju bio drugi predsjednik, ne će sad da se primi toga mesta, nego će po svojim prilici za drugog predsjednika biti izabran Nikola Lvov, član katarske stranke.

Afera radi iztočne željeznice. Iz Cari-grada javljaju, da je Porta upravila na sigurne vlasti berlinskog ugovora cirkularnu notu, pozivajući ih, da radi zaposjednuća iztočne

željeznice kroz Bugarsku u smislu ugovora poduzimu u Sofiji shodne korake. Direkcija bugarskih državnih željeznica pozvala je dosadanje činovnike iztočne željeznice, da pripadaju u bugarsku službu, jer da će se sve strance iztočne željeznice zapisnici preuzeti.

Izborne zgode.

Sa Silbe.

Radnji gospodina Baljka i drugova ocje-njuju na drugom mjestu. Ona radnja ozna-čuje što vlasta hoće i želi od stanovitih Srba. Ali nema vlasta samo tamno upliva. Ima ga i drugovdje preko današnje utvare, kojoj sam Čingriju preporučuje, da je zavisna.

U zadarskom kotaru n. pr. u ovim izbo-rima odlučuje občina silbanjska ili barem ona će znatno upliveni na izpadak. Dakle tu je trebalo uprijeti. Ali kako? Silbe uzorno uredjena občina, a da su načelnik i tajnik vrlo spo-spore i poštene sile. A sada čuje što nam od onamo pišu:

„Nenadno došao odašanlik Zemaljskog

Odbora, stao pregledavati občinsko poslovanje, knjige, blagajne itd. i to tako dugo i potanko, da se vidio za čim idje.“

„Pred izbore htio Simić razpustiti silban-

sku občinu ili barem uplašiti one, koji občinom

upravljaju potajnim prijetnjima i okievanjem sa

uredovnim rješenjem preglede.

„Ali klika, koja je i zadnjih izbora silom i uzaludno uzkomešala zadarski kotar i ovog puta

će se prevariti, jer novi su na mjestu; blagaj-nički kliči (u propisanom broju) čuvaju se na propisani način; blagajnički dnevničevi vodjeni su uzornim redom i poduprvi na tekući način; svaka je stavka redovito i poštено podkrepljeno; preventivno se obslužuje.“

„Što je dakle došao tražiti izaslanik Zemaljskog Odbora? Birane birače silbanjske, razumije se, ali to, kad podje začeljiti čemo mu dobar put i reči, da nije vino pošto je prije bilo.“

Okovo nam pišu, a sada mi pitamo, zar nije sramota, da utvara nastoji na ovakav način stranci prava oteti njezin kotar? Pitamo: do kada će to trajati?

Iz hrvatskih zemalja.

Crnković izčuškan. Pravnik Juriša radi pjevanja jedne pjesme proti Rauchu bio je osudjen na 14 dana zatvora. Izazvan napadanjima „Ustavnosti“, Juriš je dočekao je u nedjelju podbana Crnković izpred banske palate i da mu je dve čuške, a za tim je telefonirao redarstvu, da ga dodje uapsiti.

Sjednica koalicije. U subotu poslije podne obdržavao je eksekutivni odbor hrvatsko-srpske koalicije svoju sjednicu, na kojoj je zaključeno, da se sazove plenarna sjednica čitave koalicije za dan 21. listopada. Ova će sjednica koalicije biti u toliko javanaugh, što će biti slobodan pristup novinarima. Govorilo se je nadalje o koracima, koji se imaju poduzeti proti sadanjem neustavnom i absolutističkom režimu u Hrvatskoj, te u savezu s tim većalo se je o predlozima, koja će se predložiti plenarnoj sjednici koalicije.

Jubljanski krivi dogodaji. Na 29. pr. m. skinuti su crni barjaci. Lješnje Adamić i Lun-debit će ekshumirane da se konstatuje jesu li žrtve zaista pogodjene tanetinu u ledju. — Službeno je konstatirano da štetu prouzročena u slijetu zadnjih izgreda iznaza K 8449-56. Najvišu je štetu od razbijih prozora ili nadpisa.

Napredovanje magarizacije u Slavoniji. Nijedni doseljenici nisu tako pogibeljni našem životu kao Madjari. Ovi favorizirani od bečke i

ni onda kada su bili u službi dužda u Mlet-cima. Uprav zato nju O. Grabovac pjesmu posvećuje — Antonu Kumbaru — njemu pjesmom kiti pohvalu, što se nije poveo za drugim vođama Krajina, koji su pobrali pobaciti svoju divnu nošnju, a poprimiti talijansku. — I naš Kačić u pjesmi, „o kaštelskim vitezovima“ napominje Kumbara:

„...Kumbara Ivana“

„Od Kaštelu silnoga junaka“

„Ljutu zmiju i orla Krstaša“

„Koji turske glave odiscische,“

U Levantu kada vojevaše;

Dužde njemu daje generalstvo

Od hrvatske vojske, za junaštvo“.

Nu nema se ovaj zamjeniti sa Kumbarom Ivanovcem, o komu, kako sam prije napomenuo, pjeva ljepe pjesmu u počelu O. Grabovac, kadno je poveo hrvatski dobrovoljce, da iztrgne iz ruku turskih grad Imotski. O njemu i naš Kačić pjeva:

„Najprvoga Kumbarovi Fratra“

„Koji turske odisečaše glave“.

To je glasoviti fra Petar Kumbar, mali — si licet comparare magna parvis —

(Nastaviti će se).

„Slušaj, brate tako ti radosti, Kakje jesu Kumbari žalosti. Starac Kumbar bilu knjigu piše, U Makarskom manastiru biše i t. d.“

magjarske vlade, bogato dotirani od raznih mađarskih kulturnih društava igraju uloge osvajača. Oni smatruju Peštu svojom vladom, odane traže pomoći i savjeti i sve ostalo. Njihovi popovi evandjelički i učitelji propagiraju svuda mađarsku ideju, a podršku i informacije daje im državno "Julian". Ovi agenti prave propagandu za mađarske škole u Kreštelovcu, Govedjem polju, Trojeglavi, Sv. Ani, Dežanovcu, Sokolovcu, Breknijskoj, Torgu, Gaju, Kukunjevcu, Lipiku, Pakracu, Jamarici i Kozarici. U daruvarskom kupalištu ne čuje se drugo već: „jô napot“, „jô estel“, „kêrem“, „keszenem“ itd. Tako u Pakracu i Lipiku udaraju samo mađarski cigani. Žalosna slika, ali istinita.

Skupština u Puli. Na liepoj uspješnoj skupštini, koja se je u nedjelju obdržavala u Pulju, govorili su Lacko Krž i izborima, Dr. M. Lagini o talijanskoj gimnaziji, N. Milačić o njemačkom barbartsu u Ljubljani i A. Belanić o izborima. Sred svezbog obdržavanja prihvaćene su rezolucije: 1. proti talijanskoj gimnaziji u Puli; 2. proti barbarskom postupanju vojske u Ljubljani; 3. pozvalo se socijaliste — ako ih imade koji hrvatski čute — na skupni boj za skupne narodne interese; 4. brozajivo se češkim radnicima, koji su imali isti dan veliku skupštinu u Zlatnom Pragu. Dođudu nedjelju obdržati će se imena hrvatskih kandidata za zemaljski sabor.

Novonadjeni rimski spomenik. Kod izkopavanja temelja na Foru u Pulju, gdje se gradi palača za štetionicu, nadjen je krasan ostanak rimskog spomenika. Mora da prikazuje rimskog cara, pred kojim stoji jedan rob. Robu fali samo glava, dok od rimskog cesara ne vide nego samo desna nogu do ispod koljena i od lieve noge samo stupalo. Obje noge nose rimske cokule (sandale) sa dva vezza oko noge i finim vezom oko kičica. Car je morao stati uspravan, a rob poklonjen desnoj strani cara sa lievom nogom na desnoj nogi vidi se trag neke obuće. Kad se spomenik očisti, naći će se još koja potankost. Ovo je najljepša starina, nadjena u Pulju. Spomenik je predan občinskom muzejumu.

Prva slovenska djevojačka škola u Primorju. U Tomaju, pošta Sežana, otvorila se prva slovenska djevojačka škola. Srva škole je izvezbati djevojke u svim kućnim i gospodarskim poslovima. Tečaj traje 12 mjeseci a otvara se na 1. novembra tekuće godine. Djevojke moraju stanovati u zavodu, kojega vode školske sestre reda sv. Franje. Naukovni jezik je slovenski. Učiti će se: vjeronauka, nauk o uzgoju, o bolestima, računanje, praktična pouka o kuhanju, šivanju, mljekarstvu, vrtlarstvu, pranju, čuvanju blaga.

Strajk učiteljskih pripravnika u Kopru. Djaci talijanskog odjela učiteljske škole u Kopru stupili su ponovno u štrajk, — pošto vlast nije izpunila zadani obvezu za svibanjskog strajka istih dјaka, da se naime predmeti pouke ne predatevi više na njemačkom jeziku.

Ustoličenje novoga patrijarha. Iz Karlovaca stigao je u Budimpeštu patrijarh Branković. Kako se doznaje, svećano ustoličenje novoga patrijarha ovršit će se istome dne 11. listopada. Dne 3. listopada sastaje se narodno-crkveni sabor na sjednicu, u kojoj će se konačno ustaviti rok za ustoličenje.

Njemački izgredi u Ptiju. U ponedjeljak su Niemci demonstrirali proti Slovincima u Ptiju. Polupali su prozore na „Narodnom Domu“ i mnogim slovenskim kućama. Slovinci su zastradali brzojavno od ministarske zaštite.

Odprenimčko i komisiono društvo „Balkan“ u Trstu. Riva Grumula broj 14., prima u svoje dobro uređeni magazine svaku vrst robe i daje na istu predimjove uz najpovoljnije uvjette, te se brine za prodaju ove robe i posreduje kupovanju i prodaju svakovrsne robe po našu i za račun svojih mušterija najkulantnije. Odprema svakovrsne pošiljke u svim pravcima najtočnije i brzo. Obavlja sve reklamacije i daje svaku strukovnu razjašnjenje i uputu odmah badava.

Pokrajinske vesti.

Provizorni prestanak „Velebita“. Zadnji broj srpskog „Velebita“ javlja: „Radi osobitih prilika, koje su jače od naše volje, današnjim prilogom obustavljamo za neko vrijeme izdavanje brojem, a učinkujući za vreme izdavanja lista. Kad će list početi opet izlaziti, odlučit ćemo što prije.“

Otvor umjetničke izložbe u Splitu uz. Slijedi je svečanim načinom dne 30. rujna. Ova izložba za Dalmaciju pravi kulturni dogadjaj. Izložba traje do 30. studenoga.

Pobedio vlak. Poznati trkač Ante Ružić stigao je neki dan na Klis, prije vlaka 15 časova. Zelježnička postaja mu je izdala potvrdu, a tako isto i načelnik Klisa.

„Hrvatski Sokol“ u Biogradu na 4. o. nij. proslavit će godišnjicu otvora društva. Ovo je raspored svečanosti: budnica u jutro u 6 sati; javne vježbe na obali u 5 sati po podne;

ple u družvenoj dvorani, početak u 8 sati večeri, sa tombolom i šaljivom poštom.

Izpiti usposobljenja. Na 1. studenoga o. g. započeti će pred izpitnim povjereništvom kod parapandije u Arbanasima izpit usposobljenja za obične pučke i za građanske škole.

† O. Josip Patić. Na 28. pr. mj. blago u Gospodinu premirnu je u Sinju otac Josip Patić, bivši državnik, mnogogodišnji profesor i ravnatelj franjevačke privatne gimnazije. Pokojnik je bio vrstan grecista i latinski, te se njegovih predavanja sa najvećom harnošću sjecaju mnoga poljenja dјaka, koja je od odgoja. Od nekoliko decenija bio je u sinjskom samostanu, i u varoši postao opće ljubljena ličnost. I u zadnje vrieme, kad nije više učiteljevao, u svojoj skoro sedesetoj godini, htio je ostati u Sinju, koji je silno volio. Harna mu uspomena, a duši vječni pokoj!

Tuljani. Pišu nam iz Zatona Velikog, 26. rujna: Ribar Filip Vuga iz Zatona ulovio je nočas u svojoj mreži (zagradji) tuljana, koji je težio preko 70 kg., a bio je pokazan občinstvu u Dubrovniku uz neznatu ulazninu. U blizini Zatona Velikoga ima špilja zvana Toplica. Ulazak je poput sobice, te u dnu iste ima velika škuljka, koja služi za leglo tuljanima. Lanjske godine vidi smo po dva tri, a ove godine vidi se po 6–7 komada. Tuljan nанosi ogromne štete mrežama i vršama, te bi vlast učinila dobro, da poda priličnu nagradu, tko bi ga ubio, tako da se ribari oslobole ovoga biča, koji je gor i pliskavice, jer kroz dve tri godine naleći će se ciela jata.

Poštarske vesti. Na 1. listopada 1908. otvara se c. k. poštarsko sabiralište u mjestu Žmanu, koje će se baviti prodajom poštarskih vrednoti i primanjem prostog frankovanog listovnog materijala kao i pošiljaka, za koje se izdaju primnje do vrednosti od 50 kruna i izdavaju prosti listovni pošiljaki. Sabiralište će biti dva puta na sedmici sa poštarskim i brozavljavim uredom u Zadru, sredstvom parobrodskog pruge Sal-Zadar i natrag zadruge „Dalmatia“, a sa poštarskim uredom u Salimu, osim toga i sa seoskom poštom Sal-Zaglava-Žman-Luka tri puta na sedmici.

Iz grada i okolice.

Tuže nam se mnogi predbojnići, da im naš list ne dolazi u dnevne, kad bi im mogao doći, a neki da pojedino brojeve i ne primaju. Možemo ih uveriti, da s naše strane to ni najmanje ne potiče. Mi odpremamo list svima s najvećom tačnošću, pa radi toga krivnju je tražiti jedino kod poštarskih ureda, koje nam bez sumnje stvaraju nepriliku. O tome smo osvjeđeni i o tome čemo pisati, ponove li se tužbe, jer bi bilo bilo vrieme, da se prestate s kojekakvom odurnim igrama.

Otvor pučke škole u Konjevitima. Sutra se obavlja svećanost novootvorene škole u Konjevitima, pri kojoj je odredjen učiteljem gosp. Luka Miličić. Prisutstvotv će gg. načelnik, občinski i kotarski školski nadzornik. Školska zgrada, podignuta troškom občine, pravi je ures Konjevita.

Iz Žirja. Pišu nam odatle dne 2. t. mj. — Sutra se ovdje obavlja svećano otvorenje novootvorene pučke škole, koje je ovo pučanstvo toli željno čekalo i eto sretno dočekalo.

Klepetaš gusarića razglasilo je se kć obično u oči izbora o nasiljima i nepravdama, što se tobže nanose njegovim pristašama, a da bezobrazlju bude podpun, piše zadnjem broju o nejakov občinsko-poglavarstvenoj vlasti. To mogu oni pisati za budale i za neupućene, te za čitaoce van Šibenika, a mi u Šibeniku kažemo, da je cijelo njihovo postupanje pred nastavne izbore uprav iz zdvojnosti naumice uđeno tako, da klepetalj bude moglo pisati, kako piše, i da tim još za njeko vrieme bude moglo zasljepljivati neuke, slabe i zavedene, da ih ovi ne bi ostavili na cijeliju, kô sto su ih već ostavili i zamrzili svi pošteni građani i svi svjetski Hrvati grada i okolice.

„Glas malog puka“ zove se neko novo socijalistički klepetalo, što je počelo u Šibeniku izlaziti dva put na mjesec. Dostojni drug „Kremjenja“ već u prvom broju brblje o svemu i svacemu na radost svih ljudova i obješnjaka. U slast!

Dramatsko talijansko društvo „Luisa Lambestini“ započet će nizom predstava u mjestnom kazalištu početkom druge polovice ovog mjeseca.

Razglednice hrvatske sokolske Krešimirove župe sakupljene prigodom njezinog prvog sletja i prve javne vježbe dne 23. kolovoza ovog. g. na Poljanji, uz cenu od 10 para. Toplo ih preporučamo.

Kinematograf. Od četvrtka do sutra na večer isti program. U ponedjeljak promjenja-

Obznanja. Obznanjuje se cijene mušterije da: 1. dučan 1. listopada uključivo travnja ostaje otvoren do 8 sati u večer; 2. svibnjom uključivo rujna ostaje otvoren do 8 i po u večer; 3. u oči pomicnih svetaca, kao i subotom ostaje otvoren po želji gospode vlastnika; 4. u dnevnim pomicnih svetaca dučan ostaje otvoren do 1 sata po podne, osim ako nadodju subotom. Šibenik, 30. rujna 1908. Odbor brijača.

Razne vesti.

Radnička nevolja u Englezkoj. Industrijska križa u Englezkoj zatjerala je u strašnu bledu i nemire englezko radništvo. Mnogočivo od 2000 nezaposlenih radnika htjelo je napasti 26. o. m. večnicu u Manchesteru. Policija je napala na bezposlene radnike i razpršila ih. Više je osoba ranjeno, a medju ranjenima ima i nekoliko policista. Mnogočivo je sada pokušalo, da navali na ubožnicu Greenwich-sku, gdje je tražilo da mu se dade hrana i stan, no i tu je policija razpršila nabunjenu masu.

Peruanska industrija. U peruanskoj se republiki razvija vrlo krasno kovna industrija, te na taj način, povećavajući svoje unutrašnje bogatstvo, ova južno-američka država sve to manje ovisi o vanjskom uplivu.

Klima i ovo zemlje vrlo je prikladno za uzgajanje pamuka, te sada broji sedam tvornica, koje preduzimaju 300 tona dnevno. Da se podigne što bolje ovaj obrt, vlast pomaže zanimali u svemu.

Zelježnica preko Anda. Zelježnica što se sada gradi iz Argentine do u Čile preko Anda, preči ove gore na visini od 1.660 m. Započete radnje krasno napreduju, te je već izgradjeno ili su gradjene radnje u tisku u duljinu od 100 km. Tunel koji će probijati gori, bit će dug 960 m.

Nova prekopenska zelježnica će pripomoći mnogo saobraćaju između republike čilenske i argentinske, te će spojiti Atlantski i Tih Ocean, tako da će se udaljenost od 1100 km. između Bahia Blanca (Argentina) i Tolcahuano (Čile) moći prevesti u cijlig 18 sati.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Cast mi je objaviti P. N. Občinstvu, da mi je povjerenje za Šibenik i okolicu glavno zastupstvo

— osjeguravajućeg zavoda —
„Victoria“ u Berlinu
utemeljena god. 1853.

Osjeguravajuće grane jesu slijedeće:
1.) **Pučko osjeguravanje:** a) za zdrave osobe do 14. g. bez liečničke preglede.
b) za zdrave osobe od 15-te godine unaprijed također bez liečničke preglede.
2.) **Osjeguravanje u slučaju smrti i preživljavanja.** (Mješovito osjeguranje).
3.) **Osjeguranje glavnica i prištine.**

Na zahtjev daju se potanje obavijesti i o drugim muzgrednim granama osjeguracie.

UVJETI NAJPOVOLJNIJI.

Sa štovanjem
JURAJ GRIMANI - Šibenik.

Cast mi je obznaniti cijeno občinstvo, da se u mojem lokalitetu izabranu vina, kao: dalmatinsko, istriansko, bielo, desert, refosco i t. d., te dobro poznato pivo Sarajevsko. — Kulinija je domaća prve vrste, koja je obskrbljena s svakim dobitom i mrlzlinom. — Cene sasvim umjerene. — Preporučuje se veštočovanjem Strika Anton.

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana, ŠIBENIK

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana, ŠIBENIK

Ribari!

Obznanjujem gospodu ribare, da sam moje sasvim podpuno skladište mreža, konaca, olova, suvra i inih stvari potrebih za ribarenje prenesla iz Malinske na Rieku kuća „Adria“; s toga molim zanimanike da se odsele unaprijed tamo obrati. Moja adresna ostaje: Gilda Celebri — Rieka — kuća „Adria“.

Sa štovanjem

Gilda Celebri.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u kontu korenitu u ček prometu; ekskomptuje mjenice, finansira trgovacke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrednostne. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica

K. 1.000.000

Pričuvna zaklada 100.000

Centralka Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srčice, valute, kupone. Prodaja srčaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod žrtvovanja. Revizija srčaka i vrednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupova bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, dragi kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

• Banca Commerciale Triestina •

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz $2\frac{3}{4}\%$
" " 15 " $3\frac{1}{2}\%$
" " 30 " $4\frac{1}{4}\%$

Uložke u zlatnim Napoleonima ili engl. funtim.
(Sterlini) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz $2\frac{1}{2}\%$
" " 30 " $2\frac{1}{2}\%$
" " 3 mjes. $3\frac{1}{2}\%$

NB. Za uložne listove sadrži u toku, nov kamatinik ulazi u kripost 15.Novembra u 10.00. Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosicu sa škademom od 1 mjeseca uz kamatinjak od $1\frac{1}{2}\%$.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uloženja, uz kamatinjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasnih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag, i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domaćile svojih korenentima bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednjku uz dobit od $3\frac{1}{2}\%$.

Otvara tekuće račune u raznim vrednotama.

Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mesta inozemstva, odrezački i izždržebanih vrednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korenentima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossitz, Dubrovnik, Solinograd (Salzburg), paliti, Peplitz, Tropau, Wamsdorf, Bucko-Novojenje i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatinjak.

Daje predvjeđe na vrednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjet, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranja (Contrungs-Lager).

Preuzimaju u pohranu i upravljanje:

Uobišu sigurnosti, koja pruža najveću garantiju proti kojoj mu drugo pogibelji provale i vartri i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primajući se u pohranu vrednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravlja.

Osiguraje vrednote proti gubitcima žrtvovanja

Banca Commerciale Triestina.

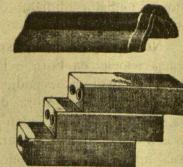
VJEĆNI KROV „DINARKA“

Josip Lovrić pok. Nikole KNIN.

PRVA

DALMATINSKA TVORNICA

CIMENT-PLOČA, CRIPEA, CIGLE, STUPOVA OD ARMIRANOZ BETONA ZA OGRADE I VINOGRADE, KAO ŠTO I SVIH OSTALIH PROIZVODA OD CEMENTA, BETONA I ARMIRANOZ BETONA - - - - NOV BETONA - - - -

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislaviječeva ulica br. 2. - - - - PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijk, Sarajevo, Slijepi i Trst.

Ova zadružna stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjet slijede vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

- osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti;
- osiguranje mirza;
- osiguranja životnih renta.

II. Protiv štete od požara:

- Osiguranja zadruge (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
- Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
- Osiguranja poljskih plodina (žita, sienja, t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjeljima iznosi: K. 1,410,816.28
Od tog godišnje zaklade:

Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K. 1,000,000.00
Isplaćene odštete: K. 820,000.00

Za Dalmaciju pobliže obavesti daje: Glavno Pojvereničivo i Nadzorničivo „Croatiae“ u Slijepu.

Pošlovnicu u Slijepu, ulica Do Sud br. 356. - -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK.

Izradjuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brošure, sve vrste tiskanica za občinske, župne i druge uredne, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd. te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu, plesne redove itd.

Drži u zalihi sve vrste občinskih, župnih i drugih raznih tiskanica.

Solidna izradba. Umjerene cene.

Naručbe obavljaju se brzo i točno po zahtjevu.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.

Vlastita zgrada: -----

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove: ekskomptuje mjenice, daje predujmove na vrednostne papire, kao i na robu ležecu u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrednostne papire, sve vrste, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčenje kupovne i izždržebane papire uz najpovoljnije uvjet.

Izd je doznake na sva glavnja tržista monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najasavijstnije uz vrlo umjerene uvjet.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjet.

Vinko Majdić

valjni mlin u KRAJNU

proizvadja najbolje vrste pšeničnog brašna i brašna za krmad uz najniže cene.

Najveća produktivnost: - - - - -

Brza poslužba.

Izravnji zastupatelji za Dalmaciju i Bosnu-Hercegovinu, Izvor Sarajevo i Boku Kotorsku: Babić & Klein Zadar.

Zastupatelj za Boku Kotorskou: Radostav G. Žutkic, Kotor.

Zastupatelj za okrugli Pu: Lacko Križi, Puli.

Zastupatelj za okrugli Trst: Aleks.

Rupnicki i dr. Trst, via squeru

novo broj II. 52-8

Oglašujte u „Hrv. Rieči“!

KNJIŽARA I PAPIRNICA IVANA GRIMANI-A

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

preporuča svoj veliki izbor liepih Hrvatskih, Talijanskih, Njemačkih i Francuzkih knjiga, romana, slovnica, rječnika, onda pisala sprava, trgovackih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pismo, razglednica i t. d.

Prima preplate na sve hrvatske i strane časopise

uz originalnu cenu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

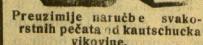
Velika zbirka svakovrstnih toplojmjera, zwieker-naočala

od najbolje vrsti i leća u svim gradacijama.

VANJSKE NARUČUE OBAVLJA KRETOM POŠTE.

Preuzimaju naručbe svakovrstnih pečata na kautschukovine.

Skladište najboljih i najeffektivnijih trgovackih strojeva.

SINGER najnovijih sisteza.